

ინდუსტრიული პოლიტიკის განვითარების ევროპული გამოცდილება (სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების მაგალითი)

რევაზ გველესიანი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
პროფესორი, ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი

ეკა ლეკაშვილი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ასოცირებული პროფესორი, ეკონომიკის დოქტორი

ნაშრომში გაანალიზებულია სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების ინდუსტრიული პოლიტიკის განვითარების თავისებურებები, რაც განპირობებულია ეროვნული ეკონომიკის განვითარების და ევროკავშირთან ინტეგრირების ინტერესებით. სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების ინდუსტრიული პოლიტიკის განვითარების ეტაპებში განხილულია ვერტიკალური ინდუსტრიული პოლიტიკიდან ჰორიზონტალურ, ხოლო დარგობრივი ინდუსტრიულ პოლიტიკიდან დეცენტრალიზებულ ტერიტორიულ პოლიტიკაზე გადასვლის თავისებურებები, ანალიზის საფუძველზე მოხდა იმ გამოწვევების იდენტიფიცირება, რომლებიც დაკავშირებულია „ჭკვიანი სპეციალიზაციის“ მრავალდონიან მართვასთან. მათ შორისაა: არაეფექტიანი კოორდინაციის მექანიზმები; ხელისუფლების წევრებსა და აქტორებს შორის ნდობის ნაკლებობა და ტერიტორიული განსხვავება; ერთიანი ხედვის ჩამოყალიბების სირთულე; დღის წესრიგი და მოლოდინები ტერიტორიულ დონეებზე; ცხადი პოლიტიკური ვალდებულებების არარსებობა აქტიური ჩართულობის მისაღწევად, ურთიერთგამომრიცხავი ზომების მიღება და სხვა.

საკვანძო სიტყვები: ვერტიკალური, ჰორიზონტალური, დარგობრივი და დეცენტრალიზებული ინდუსტრიული პოლიტიკა; ახალი ინდუსტრიული პოლიტიკა; ეროვნული ეკონომიკა; სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპა.

პრობლემის აქტუალურობა: თანამედროვე პირობებში საბაზრო ჩავარდნების დასაძლევად, ადგილობრივი დარგების დაცვისა და რეგიონული განვითარების სტიმულირების უზრუნველსაყოფად, ასევე ციფრული მრეწველობის განვითარებასთან დაკავშირებული ახალი დარგების ხელშეწყობიდან გამომდინარე, საჭირო გახდა საზოგადოების გრძელვადიანი მიზნების მხარდამჭერი ახალი ინდუსტრიული პოლიტიკის გატარება. აღნიშნული გარემოებების გათვალისწინებით, ევროკავშირშიც მომნიშვნელოა აზრი, რომ ევროგაერთიანების სამრეწველო პოლიტიკა გადახედვას მოითხოვს: ნაცვლად ტრადიციულ კონცეფციებზე დაყრდნობილი ეკონომიკური ზრდის ხელშეწყობი საინვესტიციო გადაწყვეტილებებისა, საინვესტიციო ნაკადები უნდა წარიმართოს ისეთი ინდუსტრიებისკენ, რომლებიც ხელს შეუწყობენ მდგრად კეთილდღეობას, კლიმატზე მავნე ზეგავლენის შემცირებას და ღირსეული სამუშაო ადგილების შექმნას. მრეწველობის გაციფრულება და მასთან დაკავშირებული „კარგი სამუშაო ადგილების“ შექმნა, ინოვაციური და ტექნოლოგიური მიდგომების პრიორიტეტულობა „ჭკვიანი მრეწველობის“ განვითარების გზით, დეკარბონიზაციის მხარდამჭერი პოლიტიკის ამოქმედება, ევროპის ყოვლისმომცველი სამრეწველო სტრატეგიის პრიორიტეტული მიმართულებები უნდა გახდეს. ევროპის რეინდუსტრიალიზაციის პოლიტიკა გაინერა შესაბამის დოკუმენტებში (ლისაბონის სტრატეგია 2000; ევროპის სტრატეგია 2020).

სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპის (CEE) ქვეყნების გამოცდილება ინდუსტრიული პოლიტიკის მიმართულებით საქართველოსთვის აქტუალურია, რადგან რიგი მაჩვენებლების მიხედვით, როგორებიცაა ბაზრის სიდიდე, სოციალისტურ სისტემაში ყოფნის გამოცდილება, ტრანსფორმაცია, ევროკავშირთან ინტეგრირების სტრატეგია და ა.შ. მათთან მსგავსება მკაფიოა. ამასთან, სლოვაკეთში და სლოვენიაში ინდუსტრიალიზაციის პოლიტიკის მიღწევები და წარმატებები, ამ ქვეყნების გამოცდილების შესწავლას უფრო მეტ მნიშვნელობას ანიჭებს.

კვლევის მიზანს წარმოადგენს სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების სამრეწველო პოლიტიკის შემუშავების, ავროკავშირთან კოორდინირებისა და იმპლემენტაციის გამოცდილების გაანალიზება წარმატების ხელშემწყობი ფაქტორების და თანამედროვე გამოწვევების გამოვლენის მიზნით.

კვლევის მეთოდები. კვლევისას გამოყენებულია ანალიზის, სინთეზის, ინდუქციის, დედუქციის, შედარებისა და სტატისტიკური (დაკვირვების, შერჩევითი, დაჯგუფების) მეთოდები, აგრეთვე ექსპერტული შეფასებები, ასევე, საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და მეცნიერ-ეკონომისტთა თეორიული და გამოყენებითი კვლევები.

ძირითადი ნაწილი:

მეორე მსოფლიო ომის დასრულების შემდეგ, ევროპის ქვეყნების მთავრობების უმრავლესობამ ომის შემდგომი ეკონომიკის აღდგენისათვის აქტიური ინდუსტრიული პოლიტიკა გაატარა, რომელიც გამოყენებული იქნა პრიორიტეტული ინდუსტრიების მიმართ სახელმწიფო მხარდაჭერის უზრუნველსაყოფად.

გვიანი 1980-იანი წლების პერიოდში, ევროპის ერთიანი ბაზრის შექმნისთანავე, „ვერტიკალურმა“¹ ინდუსტრიულმა პოლიტიკამ უპირატესობა დაკარგა, რამდენადაც რეიგან-ტეტიერის ეკონომიკური პოლიტიკა ხაზს უსვამდა სახელმწიფოს როლის შემცირებას ეკონომიკის მართვაში, სახელმწიფოს მფლობელობაში არსებული საწარმოების პრივატიზების მნიშვნელობას, საბაზრო ძალებზე მეტად დაყრდნობასა და ბიზნესთან მეგობრული „საინვესტიციო კლიმატის“ შექმნას. შესაბამისად, ბაზრის სპონტანური ძალები იქნებოდა ინდუსტრიის წარმატების ან წარუმატებლობის განმსაზღვრელი. ახალმა „ჰორიზონტალურმა“ მიდგომამ სახელმწიფოს ბიზნესის ზრდისათვის ხელშემწყობი გარემოს შექმნის როლი დააკისრა (Bartlett, 2014).

სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნები კომუნისტური სისტემის პირობებში მეტად ინდუსტრიალიზებული იყვნენ, ვიდრე ეს მათი ეკონომიკური განვითარების დონეს შეესაბამებოდა, თუმცა, 1990-იან წლებში, საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლის დაწყებისთანავე, ამ ქვეყნების ინდუსტრიული ბაზა ჩამოიშალა. ეს იყო გარდამავალი რეცესიისა და რესტრუქტურისაციის ფენომენი, რომელიც ყველა გარდამავალ ქვეყანას შეეხო, მაგრამ, უფრო მკაფიოდ გამოიხატა სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპაში, ყოფილი იუგოსლავიის დაშლისა და კონფლიქტების გამო. 1990-იანი წლების დაწყების რეგიონში მკვეთრად შემცირდა წარმოებული პროდუქციისა და ინდუსტრიულ სფეროში დასაქმებული მუშების წილი, თუმცა 1996 წლიდან ამ ქვეყნების მრეწველობის სფეროში დასაქმების სტაბილიზაცია დაიწყო. გარდა ამისა, საერთაშორისო დახმარებებმა და მასთან დაკავში-

¹ ინდუსტრიული პოლიტიკის განხილვისას აქცენტი კეთდება ეკონომიკური აქტივობის სტრუქტურის ცვლილებაზე. თუ ამ ცვლილებებს პოლიტიკა ბიზნეს გარემოს გაუმჯობესებით, ანუ ფუნქციონალურ-ჰორიზონტალური ინდუსტრიული პოლიტიკით აღწევს, სახეზე გვაქვს ზოგადი ნეიტრალურ-ინტერვენციონისტული პოლიტიკა, ხოლო სექტორების შერჩევით მოცემული მიზნის მიღწევისას - სელექციური, ანუ ვერტიკალური ინდუსტრიული პოლიტიკა.

რეზულმა პოლიტიკამ ეკონომიკაში სახელმწიფო ინტერვენციის შემცირების მოთხოვნა განმსაზღვრელი გახადა.

ზოგიერთი ქვეყანა ცდილობდა წინააღმდეგობა გაენია ამ ტენდენციისათვის. პრივატიზაციისა და მარკეტიზაციის ტემპი მართლაც უფრო ნელი იყო სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპაში, ვიდრე ცენტრალურ და სამხრეთ ევროპაში და ბალტიისპირეთში. სლოვენია, პრივატიზაციის გრადუალისტურ მიდგომას ავითარებდა, რამაც საბოლოოდ გამოიწვია კაპიტალიზმის „კორპორატისტული“ მრავალფეროვნების შექმნა. სერბეთმა, ასევე, წინააღმდეგობა გაუწია ტრანსფორმაციის ამგვარ პოლიტიკას, თუმცა ევროკავშირში გაწევრიანების პროცესი საბოლოოდ ინდუსტრიული პოლიტიკის გატარების გადამწყვეტი ფაქტორი გახდა (Filipe, 2015).

ევროკავშირში „ჰორიზონტალური“ ინდუსტრიული პოლიტიკა თითოეული წევრი სახელმწიფოს მიერ ერთსულოვნად არ იქნა მიღებული. ინდუსტრიული პოლიტიკის ლიბერალური მიდგომა გახდა ერთ-ერთი პირობა აღმოსავლეთ ევროპის პოტენციური წევრი ქვეყნების ევროკავშირში გასაწევრიანებლად. ამრიგად, აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებში თანდათანობით განხორციელდა ინდუსტრიული პოლიტიკის ევროპეიზაციის პროცესი. თუმცა, სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპაში ლიბერალური პოლიტიკის მიდგომა ნაკლებად იყო მოწონებული და სახელმწიფოს ჩარევა ეკონომიკაში გაგრძელდა უფრო დიდხანს.

1995-2008 წლების ინდუსტრიალიზაციის პერიოდი ეკონომიკური საქმიანობის კონსოლიდაციითა და რეგიონის ქვეყნების რეინდუსტრიალიზაციით ხასიათდება. რეინდუსტრიალიზაცია მოიცავდა არა მხოლოდ დამამუშავებელი მრეწველობის აბსოლუტური და ფარდობითი წილის ზრდას მსპ-ში, არამედ ცვლილებებს წარმოების სფეროში, დასაქმებაში, წარმოების სტრუქტურაში – გადასვლას უფრო მაღალტექნოლოგიური წარმოებისაკენ და შრომის პროდუქტიულობის ამაღლებას. მეტიც, საგრძნობლად გაიზარდა დამამუშავებელი მრეწველობის საქონლის ექსპორტი და, ასევე, მაღალტექნოლოგიური სამრეწველო საქონლის წილიც. ეს მიღწევები დიდწილად განპირობებული იყო დასავლეთ ევროპიდან პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების და ახალი ტექნოლოგიების შეძენით. რეინდუსტრიალიზაციის ეს ნიმუში შეჯამებულია გამონათქვამში: „ანარმოვ აღმოსავლეთით, გაიტანე დასავლეთით“ (Bartlett, 2014). (იხ. ცხრილი 1).

ცხრილი 1.

სამრეწველო დამატებული ღირებულება მსპ-ში (%)

წელი	საქართველო	სლოვაკეთი	სლოვენია
2021	9.2	19	22.6
2020	8.9	18.5	22
2019	8.3	21	21.7
2018	8.6	20.1	20.7
2017	8.7	18.7	21
2016	8.9	19	20.4
2015	8.9	19.6	19.9
2014	10.5	18.3	19.8

2013	10.5	15.7	19.5
2012	10.1	15.9	19.4
2011	9.5	16.1	19.5
2010	8.8	15.9	19
2009	8.4	13.1	18.1
2008	8.6	14.6	19.9
2007	9.1	14.9	20.3
2006	8.8	15	20
2005	8.3	14.5	19.8
2004	8	13.7	19.8

ცხრილი 1 შედგენილია UNIDO-ს მონაცემებზე დაყრდნობით

გვიანი 1990-იანი წლებიდან ჰორიზონტალური ინდუსტრიული პოლიტიკის შინაარსიც შეიცვალა: მოხდა დარგობრივი ინდუსტრიული პოლიტიკიდან დეცენტრალიზებულ ტერიტორიულ პოლიტიკაზე გადასვლა. ამასთან, ქვეყნები ჩაერთვნენ ევროკავშირის რეგიონულ პოლიტიკასა და ევროპული რეგიონული განვითარების ფონდის აქტივობებში (Naude et al. 2019). აღნიშნულმა მიდგომამ წინ წამოწია „რეგიონული კონკურენტუნარიანობის“ გაძლიერების სტრატეგია და ხელი შეუწყო რეგიონული განვითარების პროგრამების შემუშავებას.

ახალი ჰორიზონტალური ინდუსტრიული პოლიტიკის შინაარსი გულისხმობს:

- 1) მცირე და საშუალო საწარმოების მხარდაჭერას ლოკალურ დონეზე დეცენტრალიზებული ბიზნეს-კავშირებისა და სამრეწველო კლასტერების შექმნის საფუძველზე;
- 2) საგანმანათლებლო და კვლევითი დანესებულებების და ბიზნეს-სექტორის აქცენტირებას „რეგიონულ ინოვაციურ სისტემებზე“, „ცოდნის ეკონომიკასა“ და „ცოდნის გადაცემაზე“ (Bartlett, 2014).

პოლიტიკის გამტარებლებმა ევროპის ბევრ ქვეყანაში მხარი დაუჭირეს კლასტერების იდეას. აღსანიშნავია, რომ 2001 წელს კლასტერის პოლიტიკის ჩამოყალიბება დაიწყო სლოვენიაში, რომელიც მოგვიანებით მთელ სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპაში გავრცელდა საერთაშორისო დონორი ორგანიზაციებისა და ევროკავშირის პროგრამების მხარდაჭერით. იმავდროულად, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების შემოდინებამ ხელი შეუწყო სამხრეთ – აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების ინტეგრირებას გლობალურ ღირებულებათა ჯაჭვში. 2004 წელს ევროკავშირში გაერთიანებამ სტიმული მისცა დელოკალიზაციის ტემპის ზრდას ძველ წევრ სახელმწიფოებში, რადგან ინდუსტრიებმა დაიწყეს გაერთიანებული სამეფოდან, საფრანგეთიდან და გერმანიიდან აღმოსავლეთ ევროპის ახალ წევრ ქვეყნებში გადასვლა (Naude et al., 2019).

2004 წელს განეწიანების შემდეგ, სლოვენიაში მოახერხა კვლევასა და განვითარებაზე მთლიანი შიდა დანახარჯების დაახლოებით 2%-ით დაახლოება ევროკავშირის საშუალო მაჩვენებელთან. სლოვენიაში განსაზღვრა მხარდამჭერი და გრძელვადიანი ხედვა და გაატარა ისეთი პოლიტიკა, რომელიც ხელს შეუწყობდა ინოვაციების განვითარებას. განეწიანების პროცესშიც კი, სახელმწიფო ფლობდა ბანკებს და არ იყო პრივატიზებული. ფაქტობრივად, სლოვენიაში პრივატიზაციამ გამოიწვია უფრო დიდი სახელმწიფო კონტროლი, რადგან ფირმების უმეტესობა, რომლებიც თით-

ქოს პრივატიზებული იყო, გამოსყიდულ იქნა სახელმწიფოს მიერ დაფინანსებული საპრივატიზაციო საინვესტიციო ფონდების მიერ. ევროკავშირში განწევრიანების წინ, სლოვენიის პოლიტიკა შეიცვალა ჰორიზონტალურ ინდუსტრიულ პოლიტიკაზე მეტად კონცენტრირებით ევროკავშირის კანონმდებლობისა და მოთხოვნების შესაბამისად. ევროკავშირში განწევრიანებამდე, ევროკავშირის ყოვლისმომცველი მონიტორინგის ანგარიშის მიხედვით გაიცა ინდუსტრიულ პოლიტიკასთან მიმართებით უმთავრესი რეკომენდაცია სლოვენისთვის, რომ შეეჩერებინათ „სლოვენიური განვითარების კორპორაცია“, ორგანო, რომელიც ფლობდა სახელმწიფო კომპანიებს (EC, 2003).

2005 წელს ევროკომისიამ ხელახლა წამოიწყო ლისაბონის დღის წესრიგი, როგორც „ზრდისა და სამუშაო ადგილების სტრატეგია“, რომელიც ეფუძნებოდა კონკურენტუნარიანობის ამაღლებას ინოვაციების მხარდაჭერის გაზრდის გზით. ევროკომისიის ახალი მიდგომა, აკადემიურ კვლევებთან ერთად, ჰარმონიულად აკავშირებდა ინოვაციებსა და ცოდნის ეკონომიკას რეგიონალურ ინოვაციურ სისტემებთან. პოლიტიკის შემუშავებლებმა დაიწყეს პროგრამების მხარდაჭერა მაღალი ტექნოლოგიების კომპანიებსა და უმაღლეს სასწავლებლებს შორის კავშირების გასამართი ვეblად. ლისაბონის სტრატეგია უნივერსიტეტებს მოუწოდებდა შეექმნათ პროგრამები, რის საფუძველზეც მკვლევარებს და სტუდენტებს შეეძლოთ დაეფუძნებინათ მაღალტექნოლოგიური „სპინ-ოფ“ კომპანიები, თავიანთი სამეცნიერო გამოგონებების კომერციალიზაციისთვის.

2010 წელს ევროპულმა კომისიამ წამოაყენა ინდუსტრიული პოლიტიკის „ახალი მიდგომა“ (EC, 2010). შედეგად, არსებული ჰორიზონტალური ზომების გაუმჯობესებასთან ერთად, კომისიამ თავის „ახალ ინდუსტრიულ პოლიტიკაში“ გამოყო სექტორების სპეციფიკური განზომილება, როგორცაა კოსმოსური ტექნოლოგია, სუფთა და ენერგო-ეფექტიანი ტრანსპორტი, სატრანსპორტო აღჭურვილობები, ჯანდაცვა, გარემოსდაცვითი საქონელი, ენერგიის მიწოდების და უსაფრთხოების ინდუსტრიები, ქიმიური ნივთიერებები, ინჟინერია, აგრარული სურსათი და ბიზნეს მომსახურება. „ინდუსტრიული პოლიტიკა აერთიანებს ჰორიზონტალურ მიდგომას და მიზნად ისახავს სტრატეგიული სექტორების სინერგიულ ურთიერთქმედებას, სექტორული მიდგომებისა და სპეციფიკური მახასიათებლების გათვალისწინებით.“¹

იმისათვის, რომ ზემოაღნიშნული ინდუსტრიები იყოს მხარდაჭერილი, საჭიროა ფოკუსირება ინოვაციებზე, რაც გულისხმობს ბიზნეს და ორგანიზაციულ ინოვაციებს. გლობალურ კონკურენტებთან დაკავშირებით ევროკავშირმა ჩამოაყალიბა შეთავაზება, რომ პირდაპირ და არაპირდაპირ მხარდაჭერა გამოუცხადოს მიზნობრივ ინდუსტრიებს ევროკავშირის ქვეყნებში. „არაპირდაპირი ინდუსტრიული პოლიტიკის“ ფარგლებში კერძო ფინანსური ინსტიტუტების როლი მხარდასაჭერი კანდიდატების პოვნაა. შემდეგ, მთავრობები არეგულირებენ წახალისების დონეს, რათა რისკის დადგენის შესაბამისად განსაზღვრონ გარანტიების მინიმალური და მაქსიმალური დონე. აღნიშნულს ადასტურებს ევროკავშირის ლისაბონის სტრატეგიის ფარგლებში საწარმოებისა და მეწარმეობის მრავალწლიანი პროგრამა; ევროპის საინვესტიციო ფონდის სხვადასხვა საკრედიტო გარანტიის პროგრამა. არაპირდაპირი ინდუსტრიული პოლიტიკა მუშაობს მხოლოდ კონკურენტულ გარემოში (6).

¹ http://europa.eu/legislation_summaries/enterprise/industry/n26109_en.htm

დასკვნები და რეკომენდაციები

ამრიგად, სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების გამოცდილების შესწავლამ გვაჩვენა, რომ მცდარია მოსაზრება, რომ განვითარებული ეკონომიკის, მათ შორის ევროკავშირის წევრი ქვეყნების მთავრობები აღარ ატარებენ ინდუსტრიულ პოლიტიკას. მსოფლიოში ერთ-ერთი უდიდესი სამომხმარებლო ბაზრის შექმნით, საერთო სტანდარტებისა და ევროკავშირის შიდა კონკურენციის კანონის მეშვეობით ევროკავშირმა გააძლიერა შიდა ღირებულებების ჯაჭვი და აამაღლა სამრეწველო წარმოების ეკონომიკური ეფექტიანობა. იმავდროულად, შეიმუშავა და აამოქმედა კანონმდებლობა და ინიციატივები, რომლებიც დაკავშირებულია გარემოს უკეთ დაცვასთან და მდგრად, უსაფრთხო და ხელმისაწვდომ ენერგიასთან.

ახალი მიდგომით, ევროკავშირის კომისიამ არსებული ჰორიზონტალური ზომების გაუმჯობესებასთან ერთად, თავის ახალ ინდუსტრიულ პოლიტიკაში გამოყო სპეციფიკური სექტორები და მიზნად დაისახა სტრატეგიული სექტორების სინერგიული ურთიერთქმედება სექტორული მიდგომებისა და სპეციფიკური მახასიათებლების გათვალისწინებით. გლობალურ კონკურენტებთან დაკავშირებით, ევროკავშირმა ჩამოაყალიბა შეთავაზება, რომ მხარი დაუჭიროს ინდუსტრიულ პოლიტიკას და მის განხორციელებას ევროკავშირის ქვეყნებს შორის მიზნობრივი ინდუსტრიების შესაბამისად. ამ პროცესში ევროკავშირის ყველა წევრი ქვეყანაა ჩართული, მათ შორის სამხრეთ – აღმოსავლეთ ევროპის წევრი სახელმწიფოები.

ლიტერატურა:

1. EUROPE 2020. A strategy for smart, sustainable and inclusive growth /*COM/2010/2020 final / Brussels, 3.3.2010;
2. European Commission (2010, 2011, 2012, 2017) OECD (2012);
3. Bartlett, W., (2014). Shut out? South-East Europe and the EU's New Industrial Policy, European Institute, London School of Economics and Political Science.
4. Naude, W., Surdej, A., Cameron, M. (2019). The past and Future of Manufacturing in Central and Eastern Europe: Ready for 4.0, IZA Institute of Labor Economics.
5. Filipe, J. (2015). Development and Modern Industrial Policy in Practice, Issues and Country Experiences, Asian Development Bank.
6. Development and Modern Industrial Policy in Practice, CO-PUBLICATION OF THE ASIAN DEVELOPMENT BANK AND EDWARD ELGAR PUBLISHING, Cheltenham, UK • Northampton, MA, USA, © Asian Development Bank 2015. 10-11.
7. Putting the EU Industrial Strategy into action, KPIs for tracking progress and benchmarking competitiveness, European Round Table for Industry, November 2020
8. General Principles of EU Industrial Policy, European Parliament, www.europarl.europa.eu/factsheets/en

Experience of the European Industrial Policy (Case of South-East European countries)

Revaz Gvelesiani

TSU Professor, Doctor of Economic Sciences

Eka Lekashvili

TSU Associate Professor, Doctor of Economics

SUMMARY

The paper analyzes the features of the industrial policy development of the South-Eastern European countries, which were caused by the need to coordinate the interests of the development of the national economy and integration with the European Union. In the stages of development of the industrial policy of the South-East European countries, the features of the transition from vertical industry to horizontal, sectoral industrial policy to decentralized territorial policy, the problems of reindustrialization after the 2008 global financial crisis are discussed. Based on the analysis, the challenges related to the multi-level management of "smart specialization" were identified, including: ineffective coordination mechanisms; lack of trust and territorial differences between government members and actors; Difficulty in forming a unified vision; agenda and expectations at territorial levels; Absence of clear political commitment to achieve active engagement, adoption of mutually exclusive measures, etc.

Keywords: Vertical, Horizontal, Sectoral and Territorial Industrial policies; New Industrial Policy; National Economy; South-East Europe.